

Sosíalmálini - tey ofta gloymdu

Sosíala löggávan er eitt tað týðningarmesta mál, sum framt er á Føroya lögtíngið. Henda löggáva, sum á einumhvørjum sinni kemur at hava týðning fyrri hvønn av landsins íbúgvum, eigur at verða fylgd og úthygd og ógamtíð »gloymd«, so sum tað tíverri alt ov ofta hendir, eitt tað greifligasta domi í so máta er löggávan um vanlukkutrygging.

Tað er at vóna, at Javnaðarflokkurin, hvørja samgongu hann enn leitar í, altið setur málini, sum viðvíkja okkara sosíala löggávu fremst, tí har er nógvið eftir at gera.

Vit skulu fegnast um tað, sum er framt, men tað hevði verið ynskiligt, at fleiri brek vórðu bótta í lógini, og at fleiri nýggir tættir vórðu tiknir við.

Tann sonevnda revalideringin, sum er eitt sera týðningarmikið lið í modernaðari sosíallöggávu, er lítlið úthygd hjá okkum.

Av og á hoyrir ein fólk — líkasum illkennandi — føra fram, at tað eru mong avlamin, so mangir pensjonistar í Føroyum, í nógvið stórra muni enn aðrastaðir.

Um hetta reiðiliga er so, fari eg at ivast stórliga í. Tað, at vit prosentliga kunnu tykjast at hava fleiri avlaminspensjonistar, enn í londunum kring okkum, nú sammæta vit sjálvandi oftast við Danmörkina, man hava sína góðu grund.

Tað er skiltigt, at eitt fólk, sum arbeiðir undir umstøðum, sum okkara fólk, (serliga sjófolkið) skjótari merkir svian av sliti, enn aðrastaðir, har arbeiðslagið yvirhøvur er ikki so kravmikið.

Eitt annað er, at vit hava ikki teir móguleikarnar at veita brek-

aðum fólki, sum teir hava í øðrum londum, har vinnan er nógvið meiri fjøllbroytt, og móguleikarnir at koma til aðra vinnu, eru munin lættari.

Okkara smábýtta samfelag, tær mongu smærri bygdirnar, smáoyggjar, forða fyrri tí móguleika, sum finst í stórra londum.

Tað er tikið upp í fleiri londum, at fólk, sum á ein og annan hátt eru brekaði, fáa høvi at skifta til starv, sum tey kunnu rokja. Tey verða umskúlaði, revalideraði, og tá er ofta gjørligt at finna teimum aftur arbeiði í gerandisdegnum, í tí stóra samfelagshjólunum.

Tað munnu flestøll verða samd um tað, at hetta er tann best gongda leiðin. At geva fólki arbeiði tey kunnu rokja, og so at tey sjálvi kunnu klára seg. Hetta gerst ikki í øllum forðum, men tað kann gerast í so mongum forðum.

Eg nevndi, at tað ofta eru fólk, ið »líkasum innkennast« inná hetta, at vit hava so »nógvar innvaldar«. Tað kann ikki vera annað enn í tankaløysi. Tað er ívaleyrt

Í londum úttarum okkum gera tey nógvið fyrri, at tey sum avlamin eru, eisini sleppa at njóta lívið á ferðum víða um.

eingin, sum fer at leita sær stuðul frá tí almenna, um hetta ikki avgjort neyðugt. Og so at leita sær henda stuðul, er jú eingin olmussa, tað er tann rætturin, sum generasjonir hava stríðst fyrri.

Men peningur er ikki alt. Heilsan kann ikki gevast aftur í peningi, og tann sum er brekaður, hann hevur ið hvussu er so nógvar aðrar trupulleikar at stríðast við,

sum vit, ið hava okkara arbeiðsforleika ikki varnast. Tann sjúki krevur við øðrum orðum nógvið stórra peningahjálpi, enn hin friski.

Vit megu vóna, at tey tiltøk, sum eru gjørd í Føroyum, á leið móti eini revalidering, megu fáa betri líkindi.

Vit hava ALV-stovnin, sum hevur verið til almikið gagn. Her er ein so stór uppgáva at loysa, at

hon verður ikki loyst úttan eini munandi hjálpi frá tí almenna.

Vit hava fingið skúlan yviri á VRV, ein stovur, sum hevur víst, at hann fyr mongum árum tíðani er at verið komin.

Og tibetur eru nú øll tekin til, at handikappaði nú verða tikin meira og meira við í vanligt arbeiði. Almennar skrivstovur hava gingið á odda, og privatar hava tikið eftir.

Hetta eru góð tíðartekin, sum boða frá, at revalideringartankin so við og við verður forður út í lívið, hóast ynskjandi er, at hann var í einari fastari legu.

Tað er ofta so, at tey handikappaðu mangan ikki verða mett at vera verd somu løn, sum fólk, ið hava allan forleika sín. Tey vera tí lønt vánaligari. Hetta er avgjort skeið, tað má verða so, at hann, ið verður settur til eitt ávíst arbeiði, eigur at fáa fullan lønarsømdir, sum ein, ið hevur allan forleika sín.

Sosíalmálini í síni heild eru ein tíðandi postur á landsins figgarløg. Men hesin parturin, sum skattborgarin fyrri ein stóran part skal bera, hevur lætt so munandi um at kalla í hvørjum heim í Føroyum, fært við sær tryggleika istaðin fyrri ótta fyrri framtíðini, at henda vildu vit ikki verið fyrirttan í dag.

Men hóast vit eru komnir so væl áleið, so svitast ikki, at vit enn liggja ov aftarlaga. Lat okkum ikki skjóta skuldina hvør eftir øðrum. Og lat okkum ið hvussu er ikki skjóta skuldina á danir, sum føroyingar eru so raskir at gera. Henda ómánsliga framferð er meira eitt tekin uppá fanatismu, enn uppá nakað annað.

Sannleikin man vera, at føroyingur er istaðin fyrri at hugsa um tey mál, ið vissuliga fóra við sær betri trygd og stórra lívsgleði fyrri hvønn einstakan, hava málið um onnur mál, og tí gloymt tað sum fyrri fíti lá.

Tað er tí neyðugt hjá sitandi landsstýri, beinanvegin nú at hava sosíalmálini frammaliga í huganum soleiðis, at vit ikki koma aftur í somu støðu sum vit eru, at okkara sosíallöggið verða settar fleiri ár aftur, í mun til hini norðurlöndini.

Jákup Lindenskov.

Ísland í dag

Í juni verður Altingsval.

Í samband við hetta hava vit tikið brot úr grein, sum íslendski undirvisingarráðharrin Gylfi Gíslason hevur skrivað um Ísland í dag og fyrri heimsbardagan.

HVØR MAÐUR DREGUR 220 TONS AV FISKI Í LAND

TJÓÐARINNTØKA Íslands er nú umleið 1600 dollars pr. íbúgva og er soleiðis komin á hædd við íðnarlandini í Europu. Árliga fiskiframleiðslan er ca. 1.200.000 tons, og fongurin er uppá hvønn fiskimann 220 tons.

Hetta er væl meiri enn í nokrum øðrum Europeiskum landi. Orsøknir eru partvist, at fiskigrunnarnir kring Ísland eru góðir, og eisini er veiðiteknikkurin hjá íslendingum ógvuliga fullkomin.

Gylfi Gíslason

Fongurin verður eisini nógvið meiri effektivur, enn hann var fyrri krigið. 80 modernaði frystihúsfarmleiða árliga um 70 túsund tons

av snarfrystum fiskaflokum, ið seld verða til USA, Stórabretlands, USSR og fleiri onnur lond, bæði í Vestur- og Eystureuropu.

Ísland er tað land, ið framleiðir mest av frystum flaki í Europu. Umframt verður fiskurin útfluttur ísaður, saltaður og turrur.

Tann stóri sildafongurin, sum seinastu árin hevur verið stóðugt vaksandi, verður útfluttur saltaður og sum sildaolja og sildamjøl.

LANDBUNADARFRAMLEIÐSLA

AN er nógvið økt hóast talið av landbúnaðarfólki er minskandi. Flestu íslendingar arbeiða í iðnaðinum og í fiskiðnaðinum.

Handil og samferðsla veksur stóðugt, eins og er í øllum iðnaðarlondum við skjótt vaksandi tjóðarinntøkum.

Fiskiflotin telur nú 81.000 reg. tons, og íslendingar hava nú 18 flúgvavar sum kunnu taka 1578 ferðafólk um dagin til Vestur-europu og USA.

— OG UNÐAN HEIMS- BARDAGANUM

Neyvan er nakað land í Europu, sum er broytt so nógvið síðan heimsbardagan seinasta, sum Ísland. Stórbróytingar eru farnar fram, í vinnulivinum og sum heild eru figgarvænirnar broyttar heilt munandi.

Alheimskreppan í 1930—32 steðgaði tí framgongd, sum hevði verið so at siga úttan íslit síðan aldamótis. Og 30' árin vóru hørð fyrri íslendingin.

Í 1939 var tjóðarinnløgna 200 dollars pr. íbúgva. Fiskaframleiðslan var tá 277.000 tons og útflutningurin gekk fyrri høvuðspartin til Suðureuropu, sum saltfiskur og sum ísfiskur til Týskland og Bretlands.

Fiskiflotin taldi tá 24.000 reg. tons, frystiteknikkurin var ókendur. Íslendingar áttu onga flúgvumaskinu til útlandaflúgvung, og handilsflotin var tá uppá 15.000 reg. tons.

eysturoyar

heilsola

saltangará

teif. runavík 7400

teigr. eystursoelan

351-02